

Torah from Around the World

De Eeuwige neemt niets weg uit de wereld zonder er iets voor in de plaats te zetten.

Midrasj haGadol

Sjabbat 22 mei 2021 / 11 Siewan 5781, Naso, Bemidbar/Numeri 4:21 - 7:89

Tanach blz. 270 - 282

Haftara: Sjoftim 16:4 - 31

Tanach blz. 522 - 525

Vertaler: Frits Pront

Commentaar: **Rabbijn Vered L. Harris** is de geestelijk leider van Temple B'nai Israel in Oklahoma City. Ze weet op waarde te schatten hoe onze oude teksten nog steeds veelzeggend zijn als het gaat om onze moderne ervaringen.

Oorspronkelijke Engelse tekst: <https://reformjudaism.org/learning/torah-study/torah-commentary/justice-and-mercy-are-jewish-love>

**RECHTVAARDIGHEID EN BARMHARTIGHEID ZIJN JOODSE
LIEFDE**

Wanneer was de laatste keer dat ik mijzelf onverschrokken aan een onderzoekende morele inventarisatie heb onderworpen? Alleen al het stellen van de vraag, zonder zelfs maar een lijst te maken of ernaar te handelen, kan enige consternatie veroorzaken. Wie van ons heeft tenslotte niet een grens overschreden, is niet teruggewallen of heeft anderen geen pijn gedaan? Als ik denk aan de manieren waarop ik gezondigd heb tegen anderen — degenen van wie ik houd en degenen die ik niet mag — hoe krijg ik mijzelf dan weer op het goede spoor?

Zij die bekend zijn met de 12 stappen om te genezen van verslaving - voor het eerst geïntroduceerd door Anonieme Alcoholisten - komen morele inventarisatie als de vierde stap bekend voor. Ik hoorde van Harriet Rossetto, medeoprichtster van Beit T'Shuvah in Los Angeles, dat iedereen zijn of haar voordeel kan doen met het volgen van de 12 stappen en te leven alsof wij iets aan het goedmaken zijn. De idee van een onverschrokken morele inventarisatie en de vervolgstappen van wat te doen met onze bevindingen, komt overeen met hoe wij leven als rechtvaardige en barmhartige mensen die proberen zich aan het jodendom te houden.

Toen onze voorouders aan de voet van de berg Sinai stonden, in afwachting van het schenken van de Tora, was de opwinding die in de lucht hing voelbaar. De Tora zou een tastbaar symbool zijn van Gods liefde. Net als een ouder die regels opstelt in het huishouden, zouden de door God gestelde grenzen ons helpen het beste uit ons gedrag te halen. Toch schieten wij tekort, zoals kinderen die weten wat er van ze verwacht wordt, en stellen wij God teleur.

Er zijn drie belangrijke principes die vastgelegd zijn in de Tora en die wij niet vaak genoeg kunnen herlezen. Dat zijn:

- * Heb degenen lief die zijn zoals jij (Wajikra 19:18)
- * Heb degenen lief die anders zijn dan jij (Wajikra 19:34)
- * Heb de Eeuwige uw God lief (Dewariem 6:5)

Om volgens deze drie geboden te leven moeten we ons afvragen: wat is liefhebben? Liefhebben in de Tora is geen emotie, het is ons gedrag. We leren wat liefde is door hoe God ons bejegt. Men leert ons dat *Adonai* een naam van God is die in het bijzonder wordt geassocieerd met barmhartigheid. *Elohiem* staat voor Gods symbolen van gerechtigheid.

Op dezelfde wijze, als wij handelen met rechtvaardigheid en barmhartigheid, vervullen wij de geboden om onze naaste, de vreemdeling in ons midden, en de Eeuwige lief te hebben.

In de sidra van deze week, *Naso*, herinnert *Adonai* Mosjé aan de opdracht: “Zeg tegen de Jisraëlieten: wanneer een man of een vrouw een ander iets misdaan heeft en daarmee ontrouw is geworden aan de Eeuwige en schuld op zich geladen heeft, dan moet zo iemand openlijk uitspreken wat hij of zij heeft misdaan en een volledige schadevergoeding, vermeerderd met een vijfde, betalen aan degene die hij of zij heeft benadeeld” (Bemidbar 5:6-7).

Hoe weten we dat wij vertrouwen hebben beschaamd en anderen iets hebben misdaan? Door een indringende en onverschrokken morele inventarisatie.

Ondanks onze beste intenties en religieuze leerstellingen, kunnen we iemand anders niet dwingen om zijn vergrijpen toe te geven en vrijwillig actie te ondernemen om de schade te herstellen. Dus wat is onze reactie wanneer we niet rechtvaardig en barmhartig behandeld worden?

In de Babylonische Talmoed (*Brachot* 10a) wordt verteld over Rabbi Meïr die op een weg liep waar vandalen waren. Op een middag hoorde zijn vrouw Beruria hem bidden dat de mannen zouden sterven. Hij dacht dat dit barmhartig zou zijn: zij zouden naar de toekomstige wereld gaan en voordeel hebben van al het goede dat ze tot aan dit moment in hun leven hadden gedaan en bij het afbreken van dit leven zouden zij niet nog meer zonden opeenhopen waarvoor hun ziel zou moeten lijden.

Rabbi Meïr verliet zich op psalm 104:35 en vertelde Beruria dat er staat: ‘Laat zondaren van de aardbodem verdwijnen.’ Beruria bracht daar tegenin dat de correcte lezing van het Hebreeuws is: Laat *dat wat zonde veroorzaakt* van de aardbodem verdwijnen.

Rabbi Meïr kwam tot de conclusie dat een geschikt gebed van barmhartigheid en rechtvaardigheid voor deze mannen een gebed zou zijn dat hen oproep hun zonden te erkennen, schadevergoeding te betalen, excuses te maken en hun manier van leven te veranderen.

Wraak kan verleidelijk zijn, maar het is geen rechtvaardigheid. Wraak nemen is aanlokkelijk, maar het is geen barmhartigheid.

De Tora leert ons een beter mens te zijn door het doen van het zware en heilige werk van het liefhebben: het verspreiden van rechtvaardigheid onder de onrechtvaardigen, barmhartigheid onder de onbarmhartigen. Religieuze liefde zoekt een evenwicht tussen rechtvaardigheid en barmhartigheid.

Religieuze voorschriften dragen ons op naar rechtvaardigheid en barmhartigheid te handelen ten opzichte van degenen die hetzelfde zijn als wij en ten opzichte van degenen die van ons verschillen qua geslacht, ras, seksuele geaardheid, nationaliteit, familie, religie, politieke partij, sociaal-economische klasse en wat dies meer zij. Als iemand de ethiek om van een medemens te houden schendt, ongeacht hoezeer die medemens op hem lijkt of van hem verschilt, dient er te worden voldaan aan gerechtigheid die getemperd is door barmhartigheid. Een slachtoffer kan zijn of haar belager liefde betonen door te staan op de meest stringente consequenties, passend bij de overtreding. Barmhartigheid begint aan de uiterste randen van gerechtigheid teneinde ons te beschermen tegen het te ver gaan.

Als we de ethiek van de ander liefhebben, geweld aandoen, moeten we onze fout toegeven en een pad van rechtvaardigheid betreffende de situatie volgen, ondanks ons eigen ongemakkelijke gevoel of onze schaamte.

De geboden om lief te hebben, zijn gegeven om ons te helpen groeien in het betrachten van rechtvaardigheid. Ze zijn er niet alleen voor degenen die ons rechtvaardigheid en barmhartigheid betonen, ze zijn er ook voor degenen die onze liefde niet beantwoorden.

Onze plicht om ons te bezinnen en verantwoordelijkheid te nemen wordt bevestigd in *sidra Naso*. Als deel van het grotere geheel van de Tora worden wij eraan herinnerd dat door het internaliseren van rechtvaardigheid en barmhartigheid in ons leven, wij een met meer liefde gevulde wereld scheppen.